

Mer information om rapporteringen av den egna verksamhetens fotavtryck och databanken för information om fotavtryck

Efter att man inledde ansvarsrapporteringen har det i statsförvaltningens organisationer uppstått frågor om den egna verksamhetens fotavtryck samt om statsförvaltningens gemensamma, offentliga databank för information om fotavtryck. I den här texten svarar vi på vanliga frågor om rapportering av fotavtryck och öppnar upp om hur byggandet av databanken framskrider.

Vad handlar det om?

I Statskontorets anvisning [Ansvarsrapportering inom statsförvaltningen](#) (Dnr VK/69429/00.00.00.01/2021) anges riktlinjer för fotavtrycket av verksamheten, som ur en ansvarssynvinkel bildas av negativa ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser som organisationens existens och verksamhet orsakar verksamhetsmiljön. Enligt Statskontorets anvisning ska ansvarsrapporten beskriva hur organisationen har beaktat storleken på sitt fotavtryck och hur man strävar efter att minska det.

I statsförvaltningens verksamhetsmiljö har många faktorer som påverkar verksamhetens fotavtryck koncentrerats till koncernaktörernas ansvar. Den rapporterade organisationen rapporterar inte om de helheter som koncernaktörerna administrerar, eftersom de här instanserna också ansvarar för att de tjänster de producerar är ansvarsfulla.

För att ifrågasvara information om samhällsansvar ändå ska kunna rapporteras offentligt utarbetar Statskontoret en gemensam offentlig databank för statsförvaltningen.

Förverkligandet av databanken kräver tväradministrativt samarbete och beredningen av förverkligandet har tagit längre tid än väntat. Målet är att samla in information om statsförvaltningens organisationers koldioxidavtryck från Hansel, Palkeets resetjänster samt Senatfastigheter från 2021 och publicera informationen i databanken våren 2022. I fråga om den här informationen kan den rapporterade organisationen i sin rapport hänvisa till databanken, beroende på tidtabellen för publiceringen av sin egen ansvarsrapport. Om det i slutskedet av arbetet med er organisations ansvarsrapport ännu inte finns information om publiceringen av den gemensamma databanken kan ni lämna bort hänvisningen till databanken om fotavtryck från er första rapport. Det lönar sig att göra bedömningen av koldioxidavtrycket centraliserat och just nu är det inte motiverat att separat mäta den egna organisationens koldioxidavtryck.

Organisationsspecifik information om fotavtrycket av ansvarsfullheten

I fotavtrycket av verksamheten finns dock också med delområden som den rapporterade organisationen själv ansvarar för. I rapporten bör man beskriva hur man har strävat efter att minska fotavtrycket inom de olika delområdena under de senaste åren och i synnerhet vilka åtgärder man ämnar vidta i framtiden.

På det hela taget är avsikten att i indelningen rapporteringen av handavtrycket och fotavtrycket av ansvarsfullheten betona vikten av handavtrycket med hjälp av FN:s mål för hållbar utveckling. När man talar om ansvarsfullhet eller i synnerhet om ansvarsrapportering går tankarna ofta lätt till hur gröna kontoren är. Med tanke på den hållbara utvecklingen ligger den betydande genomslagskraften dock i större frågor, och det skulle vara viktigt att rapporteringen om dem var i centrum av arbetet. Det är också viktigt att minimera fotavtrycket, men den effekt som uppnås med hjälp av det är ändå relativt liten vid de flesta ämbetsverk och inrättningar. Därför lönar det sig att koncentrera resurserna till att beskriva handavtrycket av ansvarsfullheten.

På samma sätt som vid mätningen av handavtrycket är det förståeligt om mätarna för att beskriva fotavtrycket av den egna verksamheten inte kan sammanställas under den första rapporteringsomgången. Ansvarsarbete och att rapportera om det är innebär kontinuerlig utveckling och lärande.

Nedan beskrivs grovt taget de ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenserna som den egna verksamheten kan ha på verksamhetsmiljön och som det om möjligt vore skäl att berätta om i ansvarsrapporten som fotavtryck av den egna verksamheten. Det är omöjligt att göra upp en omfattande lista över delområden av verksamhetens fotavtryck som lämpar sig för varje organisation. Även när man rapporterar om fotavtrycket lönar det sig att koncentrera sig på de konsekvenser som är mest betydande för den egna verksamheten.

Ekologiskt ansvar

Det centrala är att man i rapporten redogör för hur man med hjälp av de egna möjligheterna att påverka har försökt minska de negativa ekologiska konsekvenserna av verksamheten i den rapporterade organisationen, till exempel genom ett miljöprogram eller ett eventuellt Green Office-arbete, exempelvis genom att uppmuntra till ekologisk arbetsturism, genom att beakta miljövänligheten i serveringar och så vidare.

Syftet är inte att beräkna den egna verksamhetens koldioxidavtryck till exempel genom att be Senastigheter eller Palkeet om den information som behövs för detta, utan det lönar sig att göra detta centraliserat.

Socialt ansvar

Med socialt ansvar avses framför allt att man tryggar den egna organisationens välbefinnande och kompetens. Den här informationen kan man samla ihop redan bland annat i personalberättelsen, varvid man i ansvarsrapporten kan konstatera att den sociala ansvarsfullheten redan beskrivs någon annanstans och länka det till rapporten. Detaljer i anslutning till det sociala ansvaret är till exempel antalet praktikplatser som erbjuds, antalet sommaranställda samt sysselsättningen av personer som eventuellt är svåra att sysselsätta.

När databanken har bearbetats vidare kan vi förhoppningsvis samla även den här typen av information på ett centraliserat sätt, till exempel från statens personalberättelse.

Till det sociala ansvaret hör dessutom god praxis gällande relationer i näromgivningen och samhället, beaktande av de mänskliga rättigheterna och stödande av allmännyttiga funktioner i den egna näromgivningen samt produktansvar och konsumentskydd. De sistnämnda är aktuella endast för ett fåtal organisationer inom statsförvaltningen.

Ekonomiskt ansvar

Det ekonomiska ansvaret är det delområde som är svårast att definiera inom ansvarsfullheten. Traditionellt sett har det ekonomiska ansvaret betraktats som säkerställande av lönsamhet, konkurrenskraft och effektivitet när det handlar om företagens ansvar. Till följd av dessa har man kunnat svara på ägarnas avkastningsförväntningar och å andra sidan kunnat bidra till att skapa ekonomisk välfärd i samhället (bland annat löner och skatter).

Ett sådant tänkande lämpar sig naturligtvis inte in i en statsförvaltningskontext. I fråga om det ekonomiska ansvaret vore det bra att i statsförvaltningens ansvarsrapport beskriva hur frågorna om hållbar utveckling syns i den ekonomiska planeringen och budgeteringen, ifall det finns tillgänglig information om det.

Dessutom lönar det sig att länka bokslutet och verksamhetsberättelsen till rapporten för att underlätta läsarens arbete. Med hjälp av dem kan den som är intresserad av ämnet bekanta sig närmare med ämnet. Den ekonomiska ansvarsfullheten är också starkt kopplad till organisationens upphandlingar och deras ansvarsfullhet. Det skulle vara bra att i rapporten beskriva hur ansvarsfrågorna har beaktats i upphandlingarna och naturligtvis utnyttja den befintliga upphandlingsstrategin och de anvisningar som getts i den.

Mer information:

vastuullisuusraportointi@valtiokonttori.fi

Katri Kanerva, ansvarsexpert, Statskontoret

Henni Purtonen, Kommunikationsexpert, Statskontoret